

Nabídka ekologických výukových programů pro mateřské školy

Mgr. Kateřina Dvořáková – ekologická výchova a entomologický výzkum IČ: 02123789
(aktualizováno v březnu 2019)

Pokud není uvedeno jinak, je program určen pro jednu třídu (tj. max. 30 dětí, ale lépe okolo 20). Děti nesedí na místě, ale během celého programu jsou aktivně zapojovány. (Např. hrají pohybové hry či hry rozvíjející smyslové vnímání, věnují se rukodělné činnosti, nebo loví drobné živočichy. Také mají prostor pro slovní vyjádření.)

Délka programů (s výjimkou Výpravy do Tajgy) je 60 minut. Pokud probíhají ve školce nebo v jejím okolí, cena je 50 Kč na dítě. Pokud přijedete za mnou na Mariánskolázeňsko (Tři Sekery 21) do certifikované Přírodní zahrady s ekoučebnou, cena je 40 Kč na dítě. V tom případě lze i využít ohniště k pečení přinesených buřtů za příplatek 50 Kč za skupinu. **(Děti mladší tři let mohou být přítomny, ale neplatí.)** Není-li uvedeno jinak, terénní programy lze realizovat v květnu – červnu a září – říjnu.

Za žáky vždy zodpovídá učitel, který bude při programu přítomen. Objednávka na telefonu **608 131 672**, nebo emailem ekovychova-Dvorakova@seznam.cz. Zvláště u vzdálenějších školek prosím učitele, aby si vybrali programy na jeden den aspoň pro dvě oddělení – pokud je mají (můžou být i každý jiný), aby se mi vyplatila cesta, kterou si běžně neúčtuji, děkuji za pochopení.

Výukové programy jsou vhodné i pro Šablony II. Pokud byste měli zájem o programy na jiná (přírodovědná a environmentální) témata, ozvěte se také, domluvíme se.

Tuto nabídku najdete taky na <http://ekovychozazapad.webgarden.cz/>, kde jsou i základní informace o mně, fotogalerie z realizací programů a odkazy na články a fotogalerie škol, které programy absolvovaly. Také tam najdete obchůdek s nabídkou ekovýchovných pomůcek, které se osvědčily při realizaci programů.

Programy v učebně:

NOVĚ Zvířecí dětičky – kdo se líhne z vajíčka a kdo se narodí z břicha? Co je to larvička a kukla a kdo vypadá jako maminka? Mají všechna ptáčátka peří? Umí srnčí dětičky běhat? ...Děti se seznámí s životem mláďat různých živočichů a uvidí i živá "hmyzátka" v teráriu. Něco malého si také vyrobí. (V pěkném teplém počasí doporučuji venkovní variantu.)

Vstávej, semínko! - děti se seznámí s ročním cyklem rostlinky od semínka až zpátky k semínku. Vyzkouší si, co všechno rostlinka potřebuje k životu. Vlastnoručně si zasejí semínka a provedou s nimi jednoduchý pokus. (Tento program má i venkovní variantu.) (Program využívá některé aktivity z programů Centra rozvoje České Skalice).

Ptáčci zpěváci od jara do zimy – děti se seznámí s našimi běžnými druhy ptáků, uvědomí si, co mají ptáčci společného a čím se jeden od druhého liší, na ptáčky se samy promění a projdou si celý ptačí rok od jara až do zimy. Také si něco vyrobí, co jim zůstane na další hraní. (V pěkném teplém počasí lze program realizovat na zahrádce školky.)

Jak vzniká papír – děti se dovědí, z čeho se vyrábí papír, jak s ním můžeme šetřit a kam máme odnést nepotřebný papír. V delší části programu si s případnou dopomocí vyrobí a ozdobí každý svůj vlastní papír. **Děti si z domova přinesou kuchyňské prkénko a aspoň dvoje savé noviny.**

Jak se žije včeličkám – děti se hravou formou seznámí se stavbou těla včely, zahrají si divadlo, při kterém se dovědí, kdo jsou královna, trubci a dělnice a jaké činnosti během života vykonávají. Prohlédnou si skutečný (prázdný) úl i s plásty a další včelařské pomůcky.

Jak se mají zvířátka v zimě - děti se hravou formou seznámí s tím, která zvířátka v zimě spí a kde, co dělají ta, která nespí, že nás někteří ptáčkové opouštějí a jiní naopak přilétají. Osahají si pelíšky, projdou se po stopách a udělají dobrotu ptáčkům. Program si můžete objednat na termíny od poloviny listopadu do února.

Jak to chodí u mravenečků – děti se pomocí her seznámí se životem mravenců. Dovědí se, že mraveniště není jen hromádka jehličí, kdo klade vajíčka, jak se krmí larvičky, kdo je s mravenci kamarád a koho se naopak musejí obávat, a mnoho dalšího z mravenčího života. Každé dítě si vyrobí mravenečka, kterého si může odnést domů.

Na pavoučím vláčenku – povídáním o pavoucích a hrami děti provede pavouk Pletáček. Při skupinové práci si děti vyrobí pavoučky, které umístí na společnou pavučinu. Budeme také pozorovat živého pavouka a přesvědčíme se, že není třeba se ho bát.

Od vajíčka k žabce – děti se seznámí s vývojem žab, jejich způsobem života i ochranou. Samy se vyvinou z vajíčka v pulce a žabku a zkusí si ulovit mouchu „žabím jazykem“. Dovědí se, jaké nebezpečí číhá na žabky na silnicích a vyzkouší si jejich záchranu. Dle sezóny a aktuálních možností uvidí i živé obojživelníky. **Máte-li blízko školky rybník či jezírko, můžeme se po skončení vnitřní části jít k němu na obojživelníky podívat se síťkami a lupami, potom je třeba počítat s půlhodinou navíc.** (Tento program je inspirován stejnojmenným programem Vodního domu při ČSOP Vlašim.)

Školka vzhůru nohama aneb na návštěvě u netopýrů – život netopýrů dětem přiblíží netopýřice Lucka. Spolu s ní loví potravu, hledají úkryty, vyzkouší si orientaci podle zvuku a dovědí se, co netopýry v přírodě ohrožuje. (Tento program vychází z metodiky České společnosti pro ochranu netopýrů.)

Programy venku:

NOVĚ V přírodní zahradě to žije

Program vždy probíhá v certifikované Přírodní zahradě U nás doma (Tři Sekery 21). Děti si užijí prostředí v přírodní zahradě, při pátrání po drobných zvířátkách i rostlinách, zkoumání různých zákoutí a hrách se seznámí s tím, jak důležité pro přírodu je mít zahradu pestrou a co můžeme udělat, abychom přilákali více druhů zvířátek. Na nabyté znalosti můžete s dětmi navázat při dotváření školkové zahrádky.

Program trvá 60 minut a je určen pro jednu třídu. Přijedou-li dvě, může se druhá zatím projít po okolí a pokud budete mít zájem, zapůjčím vám k procházce samoobslužné aktivity.

NOVĚ Zvířecí dětičky – kdo se líhne z vajíčka a kdo se narodí z bříška? Co je to larvička a kukla a kdo vypadá jako maminka? Mají všechna ptáčátka peří? Umí srnčí dětičky běhat? ...Děti se seznámí s životem mláďat různých živočichů a uvidí i živá "hmyzátka" v teráriu. Zvířecí dětičky a stopy po jejich přítomnosti si také zkusíme najít v zahrádce školky či v okolí. (V nepříznivém počasí či chladnějším období roku bude program uvnitř.)

Vstávej, semínko! - děti se seznámí s ročním cyklem rostlinky od semínka až zpátky k semínku. Vyzkouší si, co všechno rostlinka potřebuje k životu. Vlastnoručně si zasejí semínka a provedou s nimi jednoduchý pokus. Tento program je možné realizovat už **od dubna**, v březnu doporučuji vnitřní variantu. (Program využívá některé aktivity z programů Centra rozvoje České Skalice).

Ptáčci zpěváci od jara do zimy – děti se seznámí s našimi běžnými druhy ptáků, uvědomí si, co mají ptáčci společného a čím se jeden od druhého liší, na ptáčky se samy promění a projdou si celý ptačí rok od jara až do zimy. Také si něco vyrobí, co jim zůstane na další hraní. Program probíhá na zahrádce školky, v horším počasí nebo chladnější části roku uvnitř.

Lesní hrátky (nejen) se zvířátky – program probíhá v lese v blízkosti školky. Děti se tiše zaposlouchají do zvuků lesa, seznámí se se stavbou stromu, vyzkoušejí si frotáž kůry a odnesou si takto vytvořený obrázek, budou lovit a pozorovat drobné živočichy a hledat bytová znamení. Tento program je možné realizovat už **od dubna**.

Broučci, pavoučci, slimáčky a jiná havěť – program probíhá v jakémkoliv (nejlépe pestrém) přírodním exteriéru, děti se pokusí nalézt a chytit drobné živočichy (mohou si vyzkoušet i entomologickou síť nebo prosev), v krabičkách si je prohlédnou a porovnají (co je větší, rychlejší, barevnější...) a poté vypustí. Vyzkouší si něco ze života mravenců a hrou si ověří znalost bezobratlých živočichů.

Pod hladinu (nejen) za chrostíky – program zaměřený na vodní bezobratlé, který probíhá u potůčku nebo rybníka v blízkosti školky. Děti se seznámí s chrostíky s pomocí Ferdý Mravence. Pak lektorka či děti samy naloví vodní bezobratlé, které si ukážeme, (opět s Ferdou). Děti se také na chrostíky promění a na památku si vyrobí schránku chrostíka. (Rozšíření staršího programu, který byl zaměřen jen na chrostíky.)

Co vyprávěl klobouk Podzimák – program probíhá v blízkosti školky, stačí zahrádka školky, pokud v ní máte listnaté stromy nebo keře. Moudrý klobouk děti provede podzimem, hravě je seznámí s podzimní přírodou a s přípravami rostlin i živočichů na zimu. Pokud je chladnější počasí, první část probíhá uvnitř školky, v tom případě je třeba počítat s trochou času navíc na přesun. Program lze realizovat v září – listopadu.

Se skřítkem Mrazílkem do lesa i na louku – program probíhá na lesním okraji v blízkosti školky. Při hrátkách se skřítkem Mrazílkem se děti dovědí, co dělají rostlinky i zvířátka v zimním lese a na louce, podívají se, co zvířátka v lese zanechala, něco na místě vytvoří a možná si i něco malého odnesou do školky. Program počítá se sněhovou i bezsněžnou variantou, lze jej realizovat v prosinci – únoru.

Výprava do Tajgy – Výcházka po trase naučné stezky NPR Kladské rašeliny, při které se děti hravou formou seznamují s tímto zajímavým místem – s pralesem a rašelinářstvem. Součástí je i ukázka čerstvě nalovených vodních bezobratlých. Začátek programu je na parkovišti v osadě Kladská. **Program trvá přibližně 150 minut.** Dopravu si zajišťují školy samy. Program lze realizovat v dubnu – říjnu. Zde počítám i s větším množstvím účastníků (až 50), ale lepší je do třiceti. **Doporučené vybavení:** Každý by měl mít vhodnou obuv a oblečení do terénu, pití, pláštěnku, pokrývku hlavy, věci doporučuji nést v batohu (tašky přes rameno nebo do ruky v terénu překáží). Skupina by měla být vybavena lékárníčkou, ve které by mimo jiné neměly chybět prostředky proti alergii.